

NADERE OPMERKINGEN OVER DE REORGANISATIE-VOORSTELLEN.

De tijd nadert, waarop omtrent de beginselen en de uitvoering van de reorganisatie, in de vragen van het Hoofdbestuur neergelegd, een beslissing zal moeten worden genomen. Een beslissing, die, naar sommigen vreezen, een scheuring in de Maatschappij zal teweegbrengen. Zulk een treurig feit zou urbi et orbi bevestigen, hoe doodelijk ziek de Maatschappij is en zou zeer te bejammeren wezen, omdat scheuring tot grootere machteloosheid zal doemen, terwijl uit vereeniging door verjongde levenskracht een nieuw leven zal opbloeien.

Wanneer een ieder zich eens op een vrij standpunt wilde plaatsen en de vragen als volgt formuleeren:

1. Wenscht gij samenwerking om onze individueele en algemeene standsbelangen, zoowel wetenschappelijk als materieel, tegen de buitenwereld te verdedigen?

2. Wenscht gij samenwerking tot bevordering der geneeskundige wetenschap en tot ontwikkeling der geneeskundige kennis?

3. Wenscht gij samenwerking tot bevordering der geneeskundige volksbelangen?

4. Wenscht gij voorkoming en beslechting van onderlinge geschillen?
dan geloof ik, dat er weinigen zullen zijn die hierop niet *ja* zullen antwoorden.

In vraag 1 ligt het *strijdend* beginsel. Onze kennis, ons prestige en ons brood individueel en gezamenlijk te verdedigen tegen aanvallen van buiten.

In 2 ligt het *ideale* beginsel, het streven tot hoogere kennis en tot bloei der wetenschap.

In 3 het *praktisch* maatschappelijk beginsel, onze kennis en kunst niet alleen voor het individu, maar voor de geheele maatschappij dienstbaar te maken.

In 4 het *ethische* beginsel.

Wanneer men deze beginselen tot basis aanneemt en zich de ontwikkeling der organisatie in h n richting dóórdenkt, dan zal men opmerken, dat geen dezer beginselen met elkander in strijd is en dat wanneer zij tot actie komen, wel verscheidene tegelijk werken, doch geen enkel een storenden invloed op het andere uitoefent, zoodat dan ook niemandt ter wereld gemoedsbezwaren behoeft te hebben zich naar deze beginselen te schikken. Zijn eenmaal de grondslagen vastgesteld, welnu, dan eerst is het een kwestie van kalm overleg en praktischen zin, het gebouw op te trekken, statuten en reglementen te formuleeren en alles doeltreffend tot uitvoering te brengen.

Wanneer deze reorganisatie schipbreuk lijdt, dan komt het omdat men niet getracht heeft, eerst omtrent de beginselvragen tot overeenstemming te komen; nu loopt het woord „vakvereeniging” als een roode draad door de voorstellen heen, angstvalligen en idealisten misleidend; en het spook is werkelijk niet zóó rood als het er uit ziet! Misschien is het 't verstandigst op deze wijze opnieuw te beginnen!

Laten wij nu de vragen zelf behandelen.

Op de vraag: acht uwe afdeeling wijziging in de organisatie onzer Maat-

schappij noodig: *a.* wat haar maatschappelijk doel; *b.* wat haar wetenschappelijk doel betreft? zal algemeen wel het antwoord *ja* luiden.

Op de principieele vraag: 1. Moet de Maatschappij als geheel de beginselen eener vakvereeniging aanvaarden? zeggen wij volmondig *ja*, en raden iedereen aan bevestigend te antwoorden.

Er zijn drie stroomingen. Een deel wil geen vakvereeniging, een ander deel wil het wel en een derde deel wil het karakter der vakvereeniging overlaten en beperken tot de afdeelingen. Prof. STRAUB heeft de denkbeelden der tegenstanders onder woorden gebracht waar hij oproept om stelling te nemen tegen het streven naar een vakvereeniging „de Grootte Maatschappij, die alle geneesheeren des lands wil verbinden, richt haar blik hooger dan het persoonlijk belang”, ook nog „de Maatschappij met een ideaal doel opgericht, zou haar waardigheid, haar invloed, haar zelfrespect verspelen, indien zij zaken ging voorstaan op grond dat zij voor het persoonlijk belang der leden gunstig zijn”. Het is duidelijk dat hier de idealist aan het woord is. Ja, het is een verkwikking in dezen materialistischen tijd zulk een taal te hooren, zulk een taal doet ons sympathisch aan, maar men moet niet luisteren naar dit zoet gefluit, want zulk een idealisme mag niet onze leidsman zijn. Men geve het geen invloed in deze kwestie. Het brengt de Maatschappij terug, in plaats van vooruit. Want het is blind voor de geschiedenis en voor de behoeften van onzen tijd.

Ik zeg blind voor de geschiedenis. In Engeland aanschouwde de vakvereeniging het levenslicht. Zij werd geboren uit een noodwendigen drang tot lijfsbehoud. Het individu stond machteloos tegenover de maatschappij, machteloos tegen over de misbruiken. Het doel was uitsluitend *verdedigend*; langzamerhand, het is waar, hebben zij haar krachten gebruikt om voordeelen af te dwingen; ook is er een tijd geweest, dat zij in het socialistische sop zijn gaan varen, doch daaruit zijn zij reeds grootendeels teruggekeerd; nu, in den jongsten tijd, bevorderen zij ook naast haar standsbelangen, de intellectueele belangen. Ook schuwt het intellect de vakvereenigingen niet, want in Amerika staan de ingenieurs steeds aan haar zijde.

Ik zeg blind voor het ongepast optreden van autoriteiten, ziekenfonds-directeuren en tutti quanti; voor den afhankelijken toestand van sommigen onzer collega's. Hoe is het anders te verklaren, dat zij niet mede willen werken om de zwakke kunstbroeders te helpen. Laten zij de oogen openen en onderzoeken en wanneer zij die toestanden bevestigd vinden, laten zij dan toch niet gelooven dat men ze met redeneeringen, commissoriale vergaderingen, vertogen, enz. verhelpen kan, neen dat kan alleen verkregen worden door solidariteit, door een optreden, dat blijk geeft van kracht.

En diezelfde personen, die het standpunt innemen, dat het doel onzer Maatschappij moet zijn: kennis en wetenschap te bevorderen, omdat daardoor de belangen van den stand het best worden gebaat, die een streven naar zieleadel bij de medici willen aankweken en de ideale vlag hoog houden, zij moeten ook het *gemeenschapsgevoel* ontwikkelen. De Nederlandsche medici hebben ongetwijfeld vele goede hoedanigheden, doch deze plant bloeit niet in de medische gaarde!

De toekomst zal hun dankbaar zijn, wanneer zij door aankweeking daarvan een nieuw element in de opvoeding der geneesheeren hebben aangebracht!

Hen, die bindende besluiten gevaarlijk achten en in strijd met het zelfstandigheidsgevoel der medici, moet ik juist op de heilzame werking wijzen. Een der tekortkomingen in de medische wereld is, dat vele collega's zich buiten en boven de wet stellen. Dat daardoor het prestige schade lijdt, behoeft geen betoog. Door de invoering nu zullen zij zich leeren schikken naar de behoeften der meerderheid, eigen inzicht ten offer leeren brengen in het belang der gemeenschap en zoo ligt ook in die bindende besluiten een groote opvoedende kracht.

Eindelijk moet ik wijzen op het spreekwoord: *Si vis pacem para bellum*. Wanneer men de noodige weermiddelen heeft, dan dagen er geen tegenstanders op; zoodra het bekend is, dat de medici solidair zijn, dat de aanval op een onzer door allen wordt afgeslagen, dan zal er rust en vrede heerschen. De voorbehoedende kracht van ons beginsel moeten de tegenstanders werkelijk niet onderschatten. De ervaring bevestigt zulks, want bij de best georganiseerde vakvereenigingen komen de minste geschillen voor.

Mogen deze verschillende overwegingen, maar vooral de noodzakelijk gebleken steun der zwakken tegen aanvallen van buiten de tegenstanders er toe brengen de opneming van het vakvereeniging-beginsel te accepteren; maar laten zij dan tevens de middelen aannemen, die het doel moeten doen bereiken, welke zijn: weerstandsfonds, bindende besluiten en tuchtmiddelen.

Wanneer echter op vraag 1 neen werd geantwoord, hoe moet dan het antwoord op vraag 2 zijn?

Dit is een nare vraag; een gevolg van het hinken op twee gedachten. Men voelt dat de standsbelangen verdedigd moeten worden, maar men deinst terug voor de consequenties, men heeft geen moed om de middelen toe te passen. Welk een halfheid!

De Maatschappij staat te hoog, laten de afdeelingen het maar eens probeeren. Hoe nu, wenscht men de afdeelingen zoo'n beetje vakvereeniging te laten spelen, zoo'n beetje bindende besluitjes en tuchtmiddeltjes te laten gebruiken? En als er eens een ontevreden minderheid komt, dan zegt het Hoofdbestuur: komt gij allen, die U niet kunt vereenigen met de voorstellen uwer afdeeling, komt onder mijn hoede en leef uw lidmaatschapsleven in de algemeene afdeeling verder voort.

De gedachte die aan vraag 2 ten grondslag ligt is niet serieus. Wanneer het beginsel vakvereeniging in onze Maatschappij wordt opgenomen, dan behoort dat ernstig en nauwgezet te worden *doorgevoerd*; dan kan niet iedere afdeeling naar eigen inzichten handelen, dan moet er eenheid zijn in de vast te stellen voorwaarden en in de te nemen maatregelen. Het Hoofdbestuur, dat krachtig moet zijn, moet de draden van het geheel in handen houden en in casu voor die eenheid waken. Een organisatie, die op ten halve doorgevoerde beginselen berust, leidt tot desorganisatie. Hiermede wordt niet uitgesproken, dat niet iedere afdeeling naar omstandigheden een zekere vrijheid van handelen behoudt; dat, bijv. een bindend besluit in *a* ingevoerd, overal bindend besluit zijn zal. Neen, maar er moeten algemeene

bepalingen voor alle afdeelingen gelijklopend zijn; o. a. onder welke voorwaarden een bindend besluit mag worden uitgesproken, nadat minnelijke schikking heeft gefaald, hoe groot de meerderheid en de minderheid zijn zal, over hoe langen tijd van beraad de minderheid zal mogen beschikken, of er beroep zijn zal en zoo ja, bij welk college, welke de tuchtmiddelen zullen zijn. Dat alles kan niet aan iedere afdeeling naar eigen inzichten worden overgelaten. Daarenboven mag de eene afdeeling het effect der bindende besluiten eener andere niet illusoir maken. Men kan gemakkelijk gevallen construeeren, waaruit blijkt, dat als men het beginsel niet *algemeen* wil aannemen, dit in de afdeelingen uitsluitend toegepast, op niets uitloopt.

In R. bestaat een overeenkomst tusschen de specialisten en de autoriteiten voor de behandeling van politie, enz. Neemt men nu eens aan, dat de specialisten een billijke verbetering van de overeenkomst wenschen, en dat de autoriteit weigert, hen bedankt, en met Dr. X. uit een der omliggende plaatsen overeenkomt de patiënten te behandelen. De specialisten van R. verzoeken dan de afdeeling R. om steun.

Deze gebruikt de haar ten dienste staande tuchtmiddelen, verbiedt consultatie met hem en royeert hem als . . . lid der afdeeling? dat kan niet, hij is hier geen lid; als lid der Maatschappij? dat kan ook niet, want daartoe heeft de afdeeling geen macht. Zij verzoekt dus aan de afdeeling der woonplaats van den onderkruiper hem te royeeren. Nu is het mogelijk dat deze het doet, maar misschien zegt zij, wij kennen hier geen bindende besluiten, wij zijn incompetent. Dan gaat men om steun bij de hoofdafdeeling (gewestelijken Raad), deze verklaart zich ook incompetent, want het gaat dit gewestelijke college niets aan. Eindelijk gaat men naar het Hoofdbestuur. Dit verklaart zich ook incompetent en zegt, het beginsel der vakvereniging gaat alleen de afdeelingen aan, en is niet in de Maatschappij als geheel opgenomen. Wij kunnen er ons dus niet mede bemoeien. Men ziet tot welke verkeerde toestanden men komt.

Eén ding vergete men niet: Wanneer men bindende besluiten wil toelaten bij de afdeelingen, dan zal er beroep gewenscht zijn en wordt beroep aangenomen, dan ligt daarin opgesloten, dat de consequenties tot in het hart der Maatschappij zullen voeren.

Misschien zal men tegenwerpen dat de hoofdafdeelingen, casu quo het Hoofdbestuur, als Raad van Beroep *ieder* voorkomend geval kunnen beoordeelen en beslissen en dus of wel zelf tuchtmiddelen kunnen toepassen, of wel dat aan de afdeelingen kunnen overlaten, maar men zal mij moeten toegeven, dat zij dan in beide gevallen als handhaver van beginselen optreden, waarvan zij zelf niet willen weten.

Nog een ander geval: volgens Art. 2, K. B. ter regeling van Art. 19 der ongevallenwet, stelt het bestuur der Rijksverzekeringbank het tarief vast, waarvoor de medici hun diensten zullen verleen. Neem nu eens aan, dat zulks tot moeilijkheden aanleiding geeft. Wie moet dan optreden? Het geldt hier een algemeen belang, dus moet de Maatschappij het zelf doen. Maar het Hoofdbestuur zal zeggen: de Maatschappij als geheel heeft dat beginsel niet aangenomen, wij zijn incompetent! en het gevolg is dat men machteloos staat.

De organisatie moet in onze geheele Maatschappij worden doorgevoerd, wil zij van duurzame kracht zijn.

Neen, ik zou mij nog liever onder de vlag der idealisten scharen, die met de wetenschap als wapen den strijd tegen misbruiken willen aanbinden, dan onder de vlag der vakvereenigers met wapens uit den speelgoedwinkel. Was ik niet overtuigd dat ten slotte de halfheid zich zal wreken en het beginsel niet alleen in de peripherie doch centripetaal en centraal zal worden doorgevoerd, dan zou ik tegenstemmen.

Nu neem ik pars pro toto en hoop het besta.

Vraag 3. Zoo ja, hoever zal die vrijheid mogen gaan of wenscht gij haar onbeperkt? behoeft ook eenige bespreking. Wat bedoelt men met onbeperkt? Een van de 3 genoemde middelen: het weerstandsfonds is *iets*, maar bindende besluiten zijn *niet veel* en deze zonder weerstandsfonds of tuchtmid-delen zijn *niets*, daarom moeten zij onbeperkt zijn. Of bedoelt men het beginsel of wel alleen toe te passen als verdedigingsmiddel of wel ook als wapen van aan-val? In de verschillende beoordeelingen der reorganisatie wordt nergens over dat verschil gesproken en toch is het van groot belang. Er is groot verschil of men zich tegen misbruiken verdedigt of door samenwerking krachtig zijnde misbruik van zijn macht maakt. Dit laatste verwerp ik even hartgrondig als mijn tegenstanders. Toch ben ik voor onbeperkte vrijheid, niet van de afdeelingen, doch van de Maatschappij in het algemeen, en wel omdat in het praktische leven een afbakening niet altijd nauwkeurig te maken is en het karakter en het gezond verstand der medici verkeerdheden zullen voor-komen.

Antwoord op vraag 5. Natuurlijk niet.

Vraag 6. Wenscht gij Raden van Toezicht? Het Hoofdbestuur heeft zeer goed de taak omschreven die het aan een Commissie van bemiddeling en aan een Commissie van Sociaal onderzoek en advies, of wel apart of samen tot een commissie vereenigd, zou wenschen opgedragen te zien. Het noemt die commissie dan Raad van Toezicht en plaatst dezen *buiten* het bestuur. Afgezien van het feit, dat de naam Raad van Toezicht voor een Commissie van Sociaal onderzoek en advies ver gezocht is, is de bedoeling van deze commissies uitstekend. Zij moeten dan ook worden ingesteld, echter niet afzonderlijk, doch als *integreerend deel* van het bestuur. Een van de oorzaken van zwakte in onze Maatschappij is het weinig actief zijn van de besturen der afdeelingen en nu wil men in plaats van te concentreeren belangrijke commissies buiten het bestuur benoemen. Wat men met de eene hand wil opbouwen wordt met de andere weer afgebroken!

Daarenboven zou ik er op kunnen wijzen hoe moeilijk het vaak is bijv. bij onaangenaamheden tusschen twee collega's een commissie bij elkander te krijgen. Is men geslaagd dan blijkt uit de akelige halfheid der overwe-gingen en conclusies, dat die raad beide partijen trachtte tevreden te stellen. Wordt een vaste commissie van drie personen benoemd dan zal het wel beter gaan, maar toch niet voldoende. Is daarentegen een commissie uit het bestuur commissie van onderzoek en doet het bestuur zelf uitspraak, dan is deze onafhankelijker omdat de verantwoordelijkheid over vele leden wordt verdeeld.

Wil men diezelfde bemiddelings-commissie de bestudeering van sociale, locale geneeskundige vraagstukken opdragen, mij is het wel; hoewel ik het

zeer oneigenlijk vind, want een commissie van bemiddeling moet bestaan uit mannen met *savoir faire* en deze commissie uit mannen met wetenschappelijken zin. Het antwoord op vraag 6 moet dus luiden: *neen*, doch in ieder bestuur moeten één of twee sub-commissies met de boven omschreven taak worden gevormd.

Vraag 7. Zal dan iedere afdeling van meer dan 25 leden een eigen Raad van Toezicht hebben? Antwoord: niet alleen iedere afdeling van 25 leden, maar *iedere* afdeling zal aan één of twee commissies in den boezem van het bestuur een dergelijke taak opdragen.

De kleine afdelingen moeten zooveel mogelijk vervallen en tot grootere worden samengevoegd. Op blz. 40 heb ik de voordeelen daarvan aangegeven.

Vraag 8. Wenscht gij gewestelijke vergaderingen?

Prof. STRAUB heeft gelijk, wanneer hij zegt „het invoeren van een nieuwe schakel tusschen twee slappe uiteinden verhoogt de kracht van het geheel niet”. Men verlieze echter niet uit het oog, dat zulks slechts voor de oude organisatie geldt, voor de toekomstige zijn de praemissen onjuist gesteld. Aan de eene zijde verwachten wij afdelingen met een actief bestuur, aan de andere zijde een krachtig Hoofdbestuur; beide worden verbonden door een derde college hetwelk de taak, die voor het Hoofdbestuur onmogelijk groot is, gedeeltelijk overneemt.

Ik heb den naam *Hoofdafdelingen* gekozen omdat zij tusschen het Hoofdbestuur en de afdelingen in staan en uitgebreidere functies zullen hebben dan aan het begrip: Raad wordt verbonden (op blz. 42 breder uit elkander gezet).

Deze hoofdafdelingen zou ik tot *vier* willen beperken en de grootte willen laten overeenkomen met het ambstgebied der hoofdinspecteurs.

Geschillen tusschen personen uit verschillende afdelingen, tusschen afdelingen zelf worden door haar beslecht. Zij is dan *bemiddelings-commissie*. Geschillen in de afdeling zelf of met andere lichamen, die niet tot beslissing komen, worden door haar berecht. Zij fungeert dan als *commissie van beroep*. Bindende besluiten, tuchtmiddelen behoeven haar goedkeuring. Zij is dan *commissie van toezicht*.

Maar hetzelfde college heeft nog een andere taak te vervullen n.l. vraagstukken te behandelen van volksgezondheid, quarantaine, enz. die niet lokaal maar gewestelijk zijn. Zij is in het kort de hoogere macht, die onderzoekt en tot oplossing brengt wat lokaal niet of onvoldoende tot oplossing kan worden gebracht.

De vragen 8, 9 en 10 moeten wij dus bevestigend beantwoorden, maar op een verkeerdheid in het voorstel van het Hoofdbestuur betreffende de gewestelijke Raden moet ik toch nog opmerkzaam maken. Immers wanneer deze voor de kleine afdelingen Raad van Toezicht of bemiddelings-commissie zijn zal, volgt er uit dat het Hoofdbestuur voor de kleine afdelingen Raad van Beroep moet worden en dan treedt het Hoofdbestuur, in dezelfde functies op voor de kleine afdelingen als de gewestelijke Raden voor de groote afdelingen. Dit is een anomalie die niet kan worden aanbevolen. Wanneer de kleinere afdelingen tot grootere worden samengevoegd is het bezwaar opgeheven.

Vraag 11. Wenscht gij de bemiddelings-commissie te maken tot een centralen Raad van Toezicht en Advies of een dusdanige taak aan het Hoofdbestuur op te dragen?

Ik wensch dusdanige taak aan het Hoofdbestuur op te dragen. Wat lokaal niet kan geregeld worden, moet gewestelijk geregeld worden en wanneer dat niet mogelijk is, moet het Hoofdbestuur de zaak in orde brengen.

Geen centrale Raad van Toezicht, die zich langzamerhand wellicht zal ontwikkelen tot een bijzonder college van advies van het Hoofdbestuur. Is het verstandig terwijl wij een krachtig Hoofdbestuur willen hebben om daarnaast te stellen een college van advies? Is die taak dan zóó omvattend, nu zij nog gedeeltelijk door de gewestelijke Raden wordt overgenomen, dat het Hoofdbestuur die niet vervullen kan? De waarde dezer commissie wordt hooggeschat, maar juist daarom behoort *haar* werkkring tot de functies van het Hoofdbestuur; men bevorderde de werkdadigheid in het centrum. Waarom zou een commissie uit het Hoofdbestuur deze taak niet op zich kunnen nemen? Er wordt gezegd: routine moet men hebben en deze kan men niet verwachten omdat de leden van het Hoofdbestuur telkens afwisselen. Maar ik vraag zijn er geen blijvende leden in het Hoofdbestuur, die steeds het praesidium zouden kunnen waarnemen en de anderen voorlichten? Ik geloof dat de bezwaren gemakkelijk zijn te ondervangen en meen ter wille van een krachtdadig Hoofdbestuur een centralen raad te moeten verwerpen. Het Hoofdbestuur zij zelve Commissie van Beroep in derde instantie.

Het antwoord op vraag 1 betreffende het *Hoofdbestuur*: zullen samenstelling en vorm van het Hoofdbestuur blijven zooals die nu zijn? moet ontkenkend luiden.

Het Hoofdbestuur moet bestaan uit: De Voorzitters der vier hoofdafdelingen. De Voorzitters der vier secties. Een Secretaris en een Penningmeester. Een Voorzitter en een Onder-Voorzitter. De Bibliothecaris worde, het adviseerend lid blijve adviseerend lid. De acht eerste personen zijn lid van het Hoofdbestuur krachtens hun bovengenoemde hoedanigheid. De andere personen worden door de Algemeene Vergadering benoemd.

Op deze wijze is in het bestuur zoowel voor de wetenschappelijke als voor de sociale belangen gezorgd en wordt het aangevuld met personen wier bijzondere hoedanigheden voor onze Maatschappij van nut zijn.

Het antwoord op vraag 2 is *ja*.

Het antwoord op vraag 3 is *ja* en minstens drie jaren.

Ook de andere vragen zou ik met *ja* wenschen beantwoord te zien, alleen C vraag 1 kan vervallen als C vraag 2 wordt aangenomen.

Ik vraag verschooning voor dit langdradige stuk maar de zekerheid, dat verkeerde meeningen en vrees voor het vakvereenigingsbeginsel tot verwerping er van zullen leiden, maakte het mij tot plicht.

Ik eindig met de heilige overtuiging uit te spreken dat deze vrees grootelijks overdreven, ja, volkomen ongegrond is en dat de toekomst zal leeren dat verwerping tot schade van onze Maatschappij zal leiden.

Rotterdam.

F. D. A. C. VAN MOLL,